

HEMELWATER- EN DROOGTEPLAN HOEILAART

Slim omgaan met hemelwater

NIET-TECHNISCHE SAMENVATTING

1. INLEIDING

Een hemelwater- en droogteplan is een **langetermijnvisie** op hoe het watersysteem van de gemeente Hoeilaart zou moeten evolueren. Er worden typewijken gedefinieerd en onthardingskansen, hergebruikmogelijkheden, mogelijke infiltratie- en bufferlocaties en potentiële afvoerassen aangeduid, die de gemeente Hoeilaart in staat stellen om bij toekomstige projecten terug te vallen op dit plan. Daarnaast willen we de **waterhuishouding** ook omvormen tot een **klimaatrobuust en duurzaam systeem**. Om die reden wordt niet enkel gekeken naar hoe water moet worden afgevoerd, maar ook naar infiltratie en hergebruik ervan, zowel op publiek als op privaat domein als in de bebouwde en onbebouwde ruimte. Deze maatregelen moeten **wateroverlast** en droogte voorkomen, maar hebben ook een positief effect op de waterkwaliteit.

De klimaatverandering zorgt voor een verschuiving in neerslagpatronen. Voor Vlaanderen betekent dat meer regen in de winter, met als gevolg hogere waterstanden in beken en rivieren. In de zomer zal er minder neerslag vallen, waardoor de bodem verder verdroogt. De buien die zich dan voordoen, zullen intenser worden, wat we nu al beginnen te merken. Twee factoren maken Vlaanderen extra kwetsbaar voor overstromingen:

- De hoge bevolkingsdichtheid (470 inwoners per hectare), en resulterende hoge verhardingsgraad, waardoor de mogelijkheid tot infiltratie sterk beperkt wordt.
- Het hoog percentage aan riolen die nog zowel afval- als regenwater transporteren. Deze leidingen kunnen **onmogelijk** het volume water slikken dat bij zeer hevige buien valt, waardoor het risico op **wateroverlast** toeneemt.

Steden en gemeenten worden aangemoedigd om werk te maken van een hemelwaterbeleid en moeten bij hun ruimtelijke indeling rekening houden met **meer regenwater en zwaardere piekbuien**. Door nu werk te maken van een hemelwater- en droogteplan, kunnen de economische, maatschappelijke en ecologische kosten van het veranderende weerpatroon worden ingedijkt. Elke gemeente of stad is uniek qua bebouwing, reliëf en waterlopenstelsel. Ook heeft elke gemeente of stad zijn eigen financiële prioriteiten. Samen met de gemeente Hoeilaart hebben we een eerste concreet hemelwater- en droogteplan opgemaakt, dat de lokale knelpunten in kaart brengt en uitvoerbare ruimtelijke maatregelen voorstelt om de toekomstige volumes regenwater afdoende te laten infiltreren, bufferen of vertraagd af te voeren. Het **hemelwater- en droogteplan** levert de gemeente volgende **voordelen** op:

- Betere weerbaarheid tegen wateroverlast
- Betere weerbaarheid tegen droogte
- Verhoogde waterkwaliteit
- Klimaatadaptieve aanpak voor hemelwater
- Tool voor gerichte en slimme investeringen in een robuust watersysteem

2. OMGEVINGSANALYSE

Hoeilaart is een gemeente in het zuiden van de provincie Vlaams-Brabant, tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië. Hoeilaart telt ongeveer 11.500 inwoners. De totale oppervlakte bedraagt 20,5 km² waarvan zo'n 37,3% wordt ingenomen door bebouwde ruimte. De onbebouwde ruimte bestaat hoofdzakelijk uit bosgebieden, nl. het **Zoniënwoud** dat meer dan helft van de gemeente inneemt. Het natuurgebied Ten Trappen – Paardenwater aan de grens met Overijse is een ander waardevol natuurgebied in de IJsevallei.

Gelegen in het Brabants plateau, is Hoeilaart een hooggelegen gemeente met een typerend landschap van **hoge plateaus**, **steile hellingen** en **smalle beekvalleien**. Het verschil tussen het hoogste punt, in het Zoniënwoud, en het laagste punt, in de IJsevallei aan de grens met Overijse, bedraagt zo'n 70 m. De kenmerkende **droge leembodem** van het Brabants plateau overheerst ook in de volledige gemeente. In de beekvalleien is de bodem eerder vochtig tot nat wat duidt op hoge grondwaterstanden. Leembodems hebben een relatief trage infiltratiecapaciteit. Onder de bovenste leemlaag ligt een dikke zandlaag met een hogere infiltratiecapaciteit. De combinatie van steile hellingen en leembodems zorgt voor een **snelle afstroming van hemelwater** van de hogere gebieden richting de valleigebieden met wateroverlast tot gevolg. Deze afstroming gebeurt via de afstroomlijnen in natuurlijke verlaagde zones in het maaiveld, nl. in droogdalen. Dit kan eveneens gepaard gaan met **bodemerosie** op de beperkt aanwezige landbouwpercelen. Een hoge verhardingsgraad zal deze snelle afstroming enkel bevorderen.

De belangrijkste **waterloop** op het grondgebied is de **IJse** die in het Zoniënwoud ontspringt (in buurgemeente Sint-Genesius-Rode) en van west naar oost door de gemeente stroomt, langsheen verschillende vijvers. De IJse is een historische groenblauwe verbindingsas tussen het Zoniënwoud en het Meerdaalwoud. Deze functie heeft ze in de loop der tijd geleidelijk aan verloren door versterkte oevers, overwelving en bebouwing tot vlakbij de IJse waardoor ze **weinig ruimte** heeft. Mede hierdoor is de IJse een zeer reactieve waterloop waarbij het debiet en het waterpeil snel stijgen bij hevige neerslag. Daarnaast ontspringen in Hoeilaart nog enkele zijlopen van de IJse. Al deze waterlopen zijn zeer gevoelig aan droogteperiodes en lage waterstanden. Dit maakt hen extra kwetsbaar om **vervuiling van overstortwerking of van bodemerosie** te verwerken. Typerend voor Hoeilaart zijn de vele kleine **bronnen** die ter hoogte van de flanken bovengronds treden of op de riolering aansluiten. Hoeilaart heeft een sterk uitgebouwd rioleringsstelsel waarvan 10% een gescheiden stelsel is. De gemeente riolering ontvangt veel hemel- en grondwater, waardoor de **overstortwerking hoog** is.

Op basis van metingen gedurende de laatste 15 jaar is een **dalende trend in het grondwaterpeil** in Hoeilaart merkbaar met ongeveer 1,3 m. De leembodems in Hoeilaart zijn gevoelig aan droogte.

De voorspelde effecten van de klimaatverandering zullen de gekende problemen van wateroverlast, droogte en hoge overstortwerking in Hoeilaart versterken.

3. VISIE

Onderstaande hemelwatervisie beschrijft de strategie die we in Hoeilaart willen volgen om te evolueren naar een water- en droogterobuuste gemeente én om de veerkracht van de waterlopen te verhogen tegen excessen of tekorten aan water.

In de hoger gelegen delen van Hoeilaart willen we **zo weinig mogelijk hemelwater laten afstromen** naar de lagere valleigebieden. Dit gebeurt door enkel **functioneel noodzakelijke verharding** toe te laten bij nieuwe infrastructuur, door bestaande verharding te **ontharden** of te voorzien van waterdoorlatende materialen en door aangepaste praktijken in landbouw- en natuurgebieden zoals verschillende **erosiebestrijdingsmaatregelen** en **infiltrerende buffergrachten**. Hierdoor zal hemelwater ter plaatse gehouden worden. Het vermijden van afstroom is ook geldig op de hellingen en in de lager gelegen gebieden.

Hemelwater dat op verharding valt, kan hergebruikt worden. Dit kan zowel particulier **hergebruik** zijn, in de vorm van een regenwaterton of -put, als **collectieve voorzieningen** voor woningen die onvoldoende ruimte hebben om zelf de nodige infrastructuur te plaatsen, of voor de gemeentediensten. Het opvangvolume dient optimaal afgestemd te zijn op het werkelijke verbruik. Hiervoor kan een slimme sturing op hergebruikinstallaties toegepast worden, om zo het opvangvolume optimaal te benutten in functie van verbruik en voorspelde hevige neerslag (Aqtirain).

Ondanks de typerende leembodems en hellingen blijft **infiltratie** een elementaire schakel voor een duurzaam waterbeheer. Infiltratie is gekoppeld aan buffering zodat hemelwater voldoende tijd heeft om in de bodem in te sijpelen. Voor maximale infiltratie hebben **bovengrondse en ondiepe infiltratievoorzieningen** de voorkeur in deze regio. Steile hellingen kunnen met getrapte systemen onderbroken worden zodat hemelwater opgevangen wordt. Door aangepaste landbouwpraktijken, bijkomende beplanting en infiltrerende buffergrachten wordt infiltratie in de onbebouwde ruimte geoptimaliseerd. In het Zoniënwoud zijn **voorzuiiveringssystemen** op infiltratievoorzieningen noodzakelijk om de vervuilde afstroom van de R0 te behandelen. De **hoger gelegen delen** van Hoeilaart zijn uitermate geschikt voor infiltratie.

Om in te spelen op grote neerslagvolumes, is voldoende **buffering** noodzakelijk. Net zoals bij infiltratie, dient buffering zoveel mogelijk in de **hoger gelegen delen** voorzien te worden om de beekvalleien te beschermen tegen extreme regenbuien. Ook hier gaat de voorkeur uit naar

bovengrondse buffervoorzieningen, liefst gecombineerd met groen of ander ruimtelijk gebruik. In de dicht bebouwde ruimte kan hiervan afgestapt worden en kan de buffering ondergronds voorzien worden. In de valleigebieden zullen buffervoorzieningen de bodems terug herstellen naar hun natuurlijke (spons)functie en de gevolgschade van overstroming beperken.

Buffers en infiltratiezones kunnen verzadigd geraken en moeten dan **vertraagd** kunnen **overlopen** richting de waterloop. Zoals hoger gesteld, gebeurt dit liefst bovengronds, maar in de dicht bebouwde ruimte kan dit ondergronds.

Deze algemene aanpak volgens de ladder van Lansink vormt de basis voor het hemelwaterbeleid van Hoeilaart. Maar deze maatregelen zorgen voor een langzame evolutie voor de specifieke problematiek van enerzijds hoge overstortwerking (en de waterkwaliteit in de waterlopen) en anderzijds wateroverlast. Hiervoor is een **afkoppeling van hemelwater van de riolering** – inclusief **aangesloten bronnen** – noodzakelijk, waarbij hemelwater volgens bovenstaande principes wordt opgevangen, zowel op verharde als onverharde oppervlakten en zowel in het publiek als privaat domein.

Tot slot worden ook maatregelen genomen om meer **ruimte voor de waterlopen** te creëren. Specifiek voor de IJse en haar zijlopen zal hierdoor de natuurlijke **groenblauwe verbindingsas** met de nabijgelegen natuurgebieden zo (gedeeltelijk) hersteld worden. Sommige van de bestaande vijvers naast de IJse kunnen geoptimaliseerd worden als buffers.

Van de top tot in het dal **ruimte aan water** geven door hemelwater **ter plaatse** te houden, zo dicht mogelijk **bij de bron**, via **vermijden van oppervlakkige afstroom**, **afkoppeling**, **hergebruik** en **maximale infiltratie** gekoppeld aan **buffering** waarna het exces hemelwater **vertraagd en gecontroleerd** naar de vallei wordt begeleid. Dit geldt zowel voor **verharde én onverharde zones** en voor **openbaar én privaat domein**.

De **hoger gelegen zones** zorgen via maximale infiltratie en minimale oppervlakkige afstroom voor een **duurzame grondwatervoeding**. Op de hellingen wordt de oppervlakkige afstroom van hemelwater gecontroleerd en vertraagd begeleid via infiltrerende buffersystemen. In de **valleigebieden** is er **ruimte voor water** via ontharding, buffering met beperkte infiltratie en vertraagde afvoer.

Figuur 1: Krachtlijn visie hemelwater van de top over de helling tot in het dal

3.1. WATERIDENTITEIT WIJKTYPES

Het hemelwater- en droogteplan Hoeilaart is een onderdeel van het intergemeentelijk hemelwater- en droogteplan Horizon+ dat op haar beurt een onderdeel is van **het strategisch project Horizon+**. Dit strategisch project wordt door de provincie Vlaams-Brabant getrokken, in samenwerking met het Vlaamse departement Omgeving. Het (inter)gemeentelijk hemelwater- en droogteplan (Hoeilaart) is door Aquafin opgemaakt. Het strategisch project maakt een **strategische visie** op voor vier Vlaamse gemeentes rondom het Zoniënwood, namelijk Hoeilaart, Overijse, Tervuren en Sint-Genesius-Rode. Deze visie heeft als doel de verbinding tussen het Zoniënwood en de verstedelijkte woonkernen te verbeteren om zo de bouwshift met kernversterking te verwezenlijken en de versnippering van boscomplexen tegen te gaan. Deze strategische visie is afgerond eind 2020 waarin **vier wijktypes** voor de bebouwde omgeving zijn gedefinieerd. Het strategisch project zelf is voor een periode van drie jaar verlengd tot eind 2024. Deze indeling in wijktypes is geen officieel instrument voor Hoeilaart. Deze indeling heeft een inspirerende en adviserende rol in functie van omgaan met hemelwater en de beschikbare ruimte.

De **vier verschillende wijktypes** voor de bebouwde omgeving zijn boswijk, agrowijk, tuinwijk en compacte wijk. Het intergemeentelijk hemelwater- en droogteplan Horizon+ heeft voor deze vier verschillende wijktypes een **wateridentiteit** gedefinieerd, zowel voor het publieke als het private

domein. Deze wijken hebben een **verschillend ambitieniveau om regenbuien lokaal te infiltreren**. Zo is er in boswijken meer ruimte beschikbaar om zwaardere regenbuien lokaal te infiltreren waardoor deze niet zullen afstromen naar lager gelegen zones. Agro- en tuinwijken zullen kleinere regenbuien lokaal infiltreren en voor compacte wijken is het ambitieniveau voor infiltratie op nog kleinere regenbuien vastgelegd. Tabel 1 geeft een overzicht van de eigenschappen van de wijktypes, de grootte van de theoretische regenbui die in elke wijk kan infiltreren, een definitie van de wateridentiteit en een voorbeeldwijk in Hoeilaart.

Deze vier wijktypes zijn gedefinieerd voor de volledige bebouwde zone van Hoeilaart. Dit is een **toekomstvisie** waarnaar het openbaar én privaat domein in Hoeilaart op lange termijn naar moet evolueren. Bepaalde wijken hebben omwille van hun ligging, ruimtelijke indeling en ruimtelijk gebruik meer kansen om de wateridentiteit van het wijktype te behalen via doorgedreven ontharding, infiltratie en buffering. Deze wijken worden in het hemelwater- en droogteplan aangeduid als **groenblauwe wijken en straten** en zullen een grondige transitie ondergaan van grijze naar groene wijken en straten.

Tabel 1: Overzicht wijktypes

	BOSWIJK	AGROWIJK	TUINWIJK	COMPACTE WIJK
EIGENSCHAPPEN WIJK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gelegen op top en hellingen ➤ Lage woondichtheid <ul style="list-style-type: none"> ○ Grote percelen ○ Verspreide bebouwing ➤ Hoge boomdekking ➤ Lokaal verkeer ➤ Geen waterloop 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gelegen op top en hellingen ➤ Lage woondichtheid <ul style="list-style-type: none"> ○ Lange, diepe percelen ○ Lintbebouwing ➤ Lage boomdekking ➤ Lokaal en doorgaand verkeer ➤ Geen waterloop 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gelegen op hellingen tot aan de vallei ➤ Hoge woondichtheid <ul style="list-style-type: none"> ○ Kleine percelen ○ Woonwijken ➤ Gemiddelde boomdekking ➤ Lokaal en doorgaand verkeer ➤ Waterloop 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gelegen in de vallei ➤ Zeer hoge woondichtheid <ul style="list-style-type: none"> ○ Kleine percelen ○ Dorpscentrum ➤ Lage boomdekking ➤ Lokaal en doorgaand verkeer <ul style="list-style-type: none"> ○ Pleinen en parkings ➤ Hoofdwaterloop
AMBITIENIVEAU INFILTRATIE	Minstens het volume van een bui die theoretisch gezien om de vijf jaar valt in het huidige klimaat	Minstens het volume van een bui die theoretisch gezien één keer per jaar valt in het huidige klimaat	Minstens het volume van een bui die theoretisch gezien één keer per jaar valt in het huidige klimaat	Minstens het volume van een bui die theoretisch gezien twee keer per jaar valt in het huidige klimaat
WATERIDENTITEIT	Boswijken zijn waterbufferende wijken waarbij hemelwater ter plaatse blijft via doorgedreven ontharding en infiltratie waardoor de totale afstroming van hemelwater nihil is.	Agrowijken zijn watervoorziende wijken waarbij ontharding, infiltratie en buffering hemelwater lokaal vasthoudt met mogelijkheden voor gemeenschappelijk hergebruik. Streefdoel is minimale totale afstroming naar afwaarts gelegen gebieden.	Tuinwijken zijn waterwerkende wijken waarbij hemelwater na toepassing van de mogelijke bronmaatregelen (ontharden, hergebruik infiltratie, buffering) gecontroleerd afstroomt .	Compacte wijken zijn waterbestendige wijken waarbij ruimte is voor hemelwater via de mogelijke bronmaatregelen en via de integratie in het straatbeeld.
WIJK HOEILAART	Ten Trappen	Tenbos	Solheide	Centrum Hoeilaart
GEWENST STREEFBEELD WIJK	 <p>Figuur 2: Golfwijk, Sint-Genesius-Rode: sterke reductie van de straatoppervlakte door aanleg ontharde en verlaagde groenzones voor infiltratie en buffering waardoor er bij normale neerslag geen afstroom naar lager gelegen gebieden optreedt(© Horizon+)</p>	 <p>Figuur 3: Waterdoorlatende verharding tussen straat en weiland</p>	 <p>Figuur 4: Solheidewijk, Hoeilaart: ontharde, verlaagde en getrapte groene zones voor infiltratie, buffering en vertraagde afstroom naar afwaarts (© Horizon+)</p>	 <p>Figuur 5: Opengeleegde IJse in centrum Overijse (© Aquafin)</p>

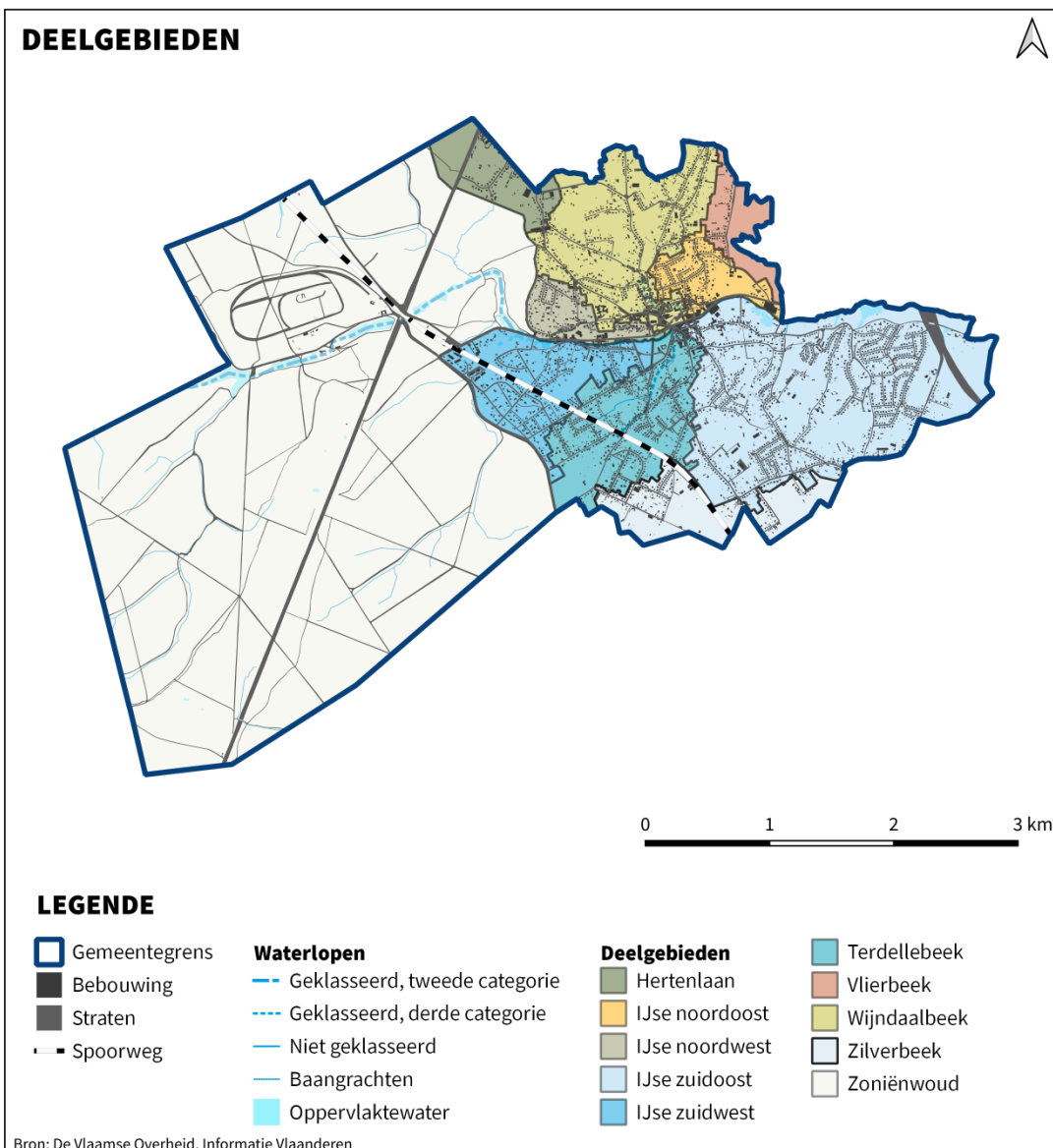
4. VISIE PER DEELGEBIED

Voor het uitwerken van de algemene visie werd Hoeilaart opgesplitst in tien deelgebieden (zie Kaart 1). Voor deze opdeling werd zowel gekeken naar de afstroomgebieden (d.w.z. de gebieden die afstromen naar één waterloop) als naar het rioleringsstelsel met overstort naar de waterloop. Voor elk deelgebied werd in het hemelwater- en droogteplan een visie uitgewerkt die verder bouwt op de algemene visie. Per deelgebied wordt de visie gevisualiseerd in een **kansenkaart** met aanduiding van onthardingskansen, grotere hergebruikmogelijkheden, groenblauwe wijken en straten, watervoerende straten, mogelijke infiltratie- en bufferlocaties, potentiële afvoerassen inclusief bovengrondse stroompaden, groenblauwe dooradering, erosiebestrijdingsmaatregelen en optimalisaties aan waterlopen en/of riolering. Deze kansen zijn zowel voor het **openbaar als het privaat domein** gedefinieerd én voor de **bebouwde als de open ruimte**.

Voor elk deelgebied is een **prioritering** van maatregelen voorgesteld op basis van de overstortwerking. In gebieden met de hoogste overstortwerking, hebben maatregelen voor verharde oppervlakten (gebouwen en wegen) en voor onverharde oppervlakten (landbouw- en natuurgebieden) de meeste impact op reductie van deze overstortwerking. Bijkomend zullen deze maatregelen impact hebben op bestrijden van wateroverlast en verhogen van de weerbaarheid tegen droogte.

Voor elk deelgebied is een kanskaart opgemaakt met een uitgebreide bespreking van de kansen en maatregelen op basis van de eigenschappen van dit deelgebied. Deze bespreking per deelgebied is toegevoegd in hoofdstuk 4.2 van het hoofdrapport.

De **overzichtskaart** met daarop alle kansen die volgen uit het hemelwater- en droogteplan van Hoeilaart wordt achteraan dit document in A0-formaat toegevoegd. Dit is de volledige kanskaart van alle deelgebieden tezamen.

Kaart 1: Deelgebieden Hoeilaart

5. ACTIES EN MAATREGELEN

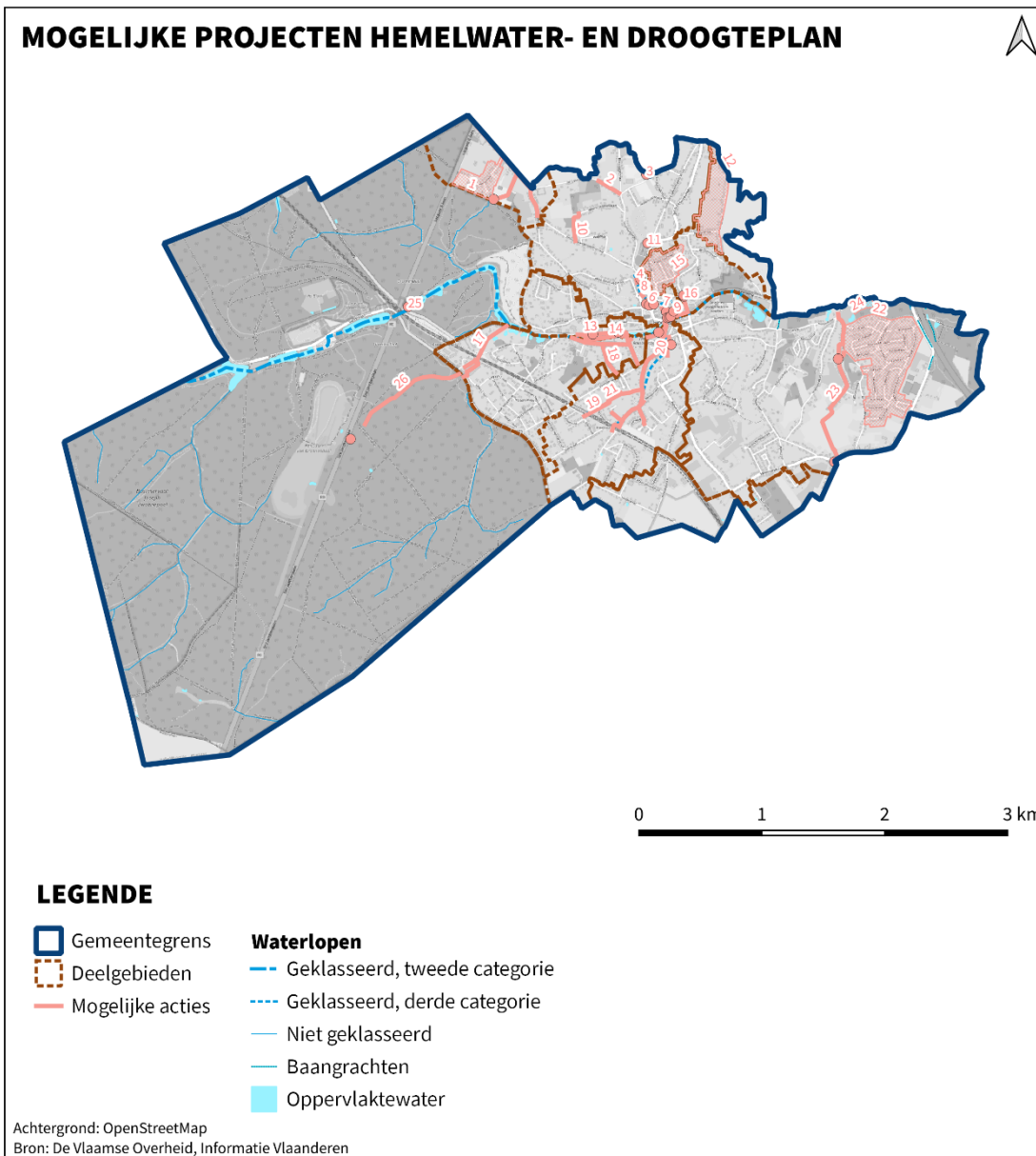
Zoals hierboven vermeld, werd er een kansenkaart opgemaakt met daarop een overzicht van de mogelijke maatregelen die volgen uit het hemelwater- en droogteplan van Hoeilaart (zie Overzichtskaart achteraan document). Een overzicht van alle mogelijke maatregelen die uit het hemelwater- en droogteplan van Hoeilaart volgen, is te vinden in Bijlage 7.7 van het hoofdrapport. De gemeente Hoeilaart selecteerde uit deze lijst de **acties** met **hoogste prioriteit**. Deze acties worden weergegeven in Tabel 2 en Kaart 2. Let wel, deze lijst is een **indicatieve, niet-limitatieve lijst** en dient samen aan andere beleidsplannen (mobiliteit, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, landbouw, reductiedoelstellingen waterlopen (rioleringsprojecten), asset management plan, ...) gekoppeld te worden waardoor wijzigingen mogelijk zijn.

Belangrijk is dat de verschillende diensten en stakeholders betrokken worden bij het uitvoeren van deze actielijst. Sommige acties kunnen op korte termijn uitgevoerd worden, andere acties zullen een langere termijn voor planning en ontwerp nodig hebben.

Tabel 2: Mogelijke acties in een indicatieve, niet-limitatieve lijst uit het hemelwater- en droogteplan van Hoeilaart.

DEELGEBIED	ACTIE	ACTOR	NUMMER OP FOUT! VERWIJZINGSBRON NIET GEVONDEN.
Algemeen	Adviezen op omgevingsvergunningen screenen aan het HWDP	Hoeilaart	Nvt
	Bomenbeleidsplannen toetsen aan het HWDP, meer bepaald aan de groenblauwe wijken en straten	Hoeilaart, Horizon+	Nvt
	Inventariseren bronnen die aangesloten zijn op de riolering om af te koppelen van de riolering en op te waarderen.	Hoeilaart, onderzoeksproject 'Terug naar de bron'	Nvt
	Inventariseren oude serrepotten om in te schakelen voor buffering met hergebruik	Hoeilaart	Nvt
Hertenlaan	Aanleg gescheiden stelsel met buffering en nazuivering cfr. rioleringsproject B215.056, gecombineerd met inrichting Hertenlaan als groenblauwe straat	Hoeilaart	1
Wijndaalbeek	Aanleg RWA-as Jan Lindtsstraat	Hoeilaart	2
	Optimalisatie bestaande erosiepoel achter het containerpark (Watertorenstraat) cfr. project 200.000, gecombineerd met optimalisatie vulling bekken	Hoeilaart	3
	Optimalisatie Wijndaalbeek met gradueel oplopende oevers op percelen tussen Josse Biesmansstraat en Wijndaalstraat (Quick win)	Hoeilaart	4
	Openleggen Wijndaalbeek thv hoekperceel Joseph Denayerstraat, gecombineerd met geplande investeringen van Vlabinvest	Hoeilaart	5
	Openleggen Wijndaalbeek thv parking Sohiestraat, gecombineerd met onthardingsmogelijkheden en ondergrondse buffering	Hoeilaart	6
	Openleggen Wijndaalbeek thv Mariënparking, gecombineerd met onthardingsmogelijkheden, een fontein en buffering thv de groenzones	Hoeilaart	7
	Verhogen drempelpeil bufferleiding Wijndaalstraat (quick win)	Hoeilaart	8
	Openleggen IJse in de Albert Biesmanslaan	Hoeilaart	9
	Aanleg groenblauwe verbindingsas tussen Willem Degreefstraat en Edmond Vandervaerenstraat, gecombineerd met een trage verbinding	Hoeilaart	10
	Aanleg buffer- en infiltratievoorziening ten noorden van het kerkhof, gecombineerd met landschapsinrichtingsproject van het kerkhof	Hoeilaart	11
Vlierbeek	Aanleg groenblauwe inrichting Koedaalstraat met riolerings- en landschapsherinrichtingsproject in Overijse	Hoeilaart, Overijse, ANB	12
IJse noordwest	Aanleg RWA-as ontbrekend deel J.B. Charlierlaan, inclusief onthardingskansen, cfr. wegenis- en rioleringsproject 22.343	Hoeilaart, Aquafin	13
	Deels vrijwaren en deels natuurlijkere inrichting van de oeverzone IJse achter J.B.	Hoeilaart	14

	Charlierlaan, cfr. aanduiding RUP Kern met een uitbreiding naar stroomopwaarts deel van de IJse en versterken groenblauwe verbindingsas IJse		
IJse noordoost	Pilootwijk klimaat Solheide als groenblauwe wijk met maximale ontharding en infiltratie	Hoeilaart, Horizon+	15
	Heraanleg parking Koldamstraat met ontharding en buffering, gecombineerd met een afwaartse RWA-as om parasitair water af te koppelen	Hoeilaart	16
IJse zuidwest	Aanleg RWA-as tussen Zoniënwood en de IJse thv Koningsvijver 12 met afkoppeling parasitair debiet (cfr. project 23.480B)	Hoeilaart, Aquafin	17
	Aanleg RWA-as Kasteelstraat en zijstraten (cfr. project 22.343)	Hoeilaart, Aquafin	18
Terdellebeek	Aanleg RWA-as in de Charles Coppensstraat – Willem Eggerickxstraat waarbij de Terdellebeek en Vosdelle worden afgekoppeld van de riolering, gecombineerd met buffering in de parkvijver (cfr. project 23.237), gecombineerd met rioleringsprojecten B217.033 en B217.092	Hoeilaart, Aquafin	19
	Aanleg parkomgeving in WUG Terheidestraat met ruimte voor water (openleggen Terdellebeek en buffering), gecombineerd met speelomgeving en trage verbinding	Hoeilaart	20
	Optimalisatie Vosdelle door lokale openlegging, vanaf de Vosdellestraat tot aan de voorziene openlegging in project 23.237	Hoeilaart	21
IJse Zuidoost	Groenblauwe wijk met maximale ontharding en infiltratie in de wijk Ten Trappen	Hoeilaart	22
	Aanleg groenblauwe watervoerende straat in de Beukenlaan met voldoende buffering en een op- en afwaartse RWA-as met supprimeren riolering van de Joseph Kumpsstraat richting Beukenlaan	Hoeilaart	23
	Vergroten natuurlijk buffervolume in natuurgebied Ten Trappen – Paardenwater in de twee bestaande vijvers cfr. LIP IJsevallei, gecombineerd met herstel natte natuur	VLM	24
Zoniënwood	Aanleg voorzuiveringssysteem op de Koningsvijver (5 ^e vijver) ikv LIFE Belini project	VMM, provincie Vlaams-Brabant	25
	Optimaliseren afwateringsgrachten R0 met een opwaartse infiltratie- en buffervoorziening met voorzuivering. Prioriteit voor de bestaande afwateringsgracht boven de Kruisochtendreef die afwaarts aansluit op de Terhulpssteenweg.	ANB	26

Kaart 2: Overzicht projecten uit hemelwater- en droogteplan Hoeilaart

6. WAT KAN JE DOEN ALS INWONER VAN HOEILAART?

De website [Blauwgroen Vlaanderen](#) is een initiatief van Aquafin en VLARIO ([Blauw Groen Vlaanderen](#)). Het is een **informatieve website** met tips en tricks voor een klimaatrobuuste inrichting van de publieke én private ruimte in Vlaanderen. Blauwgroen Vlaanderen informeert en inspireert openbare besturen, private eigenaars en scholen over maatregelen die inzetten op **klimaatadaptatie** in combinatie met een natuur- en watervriendelijke omgeving. Een groene, klimaatbestendige inrichting van de omgeving helpt overlast en schade door buien te beperken. Bovendien is het aangenamer om in te wonen en te leven. Blauwgroen Vlaanderen staat voor vijf pijlers:

- Voorkomen van wateroverlast
- Tegengaan van verdroging
- Beperking van hitte
- Hergebruik van water
- Versterking van de biodiversiteit in de omgeving

Vlaanderen is dichtbebouwd. Grote verharde oppervlakten slorpen het zonlicht op en houden de warmte extra lang vast, zeker in een verstedelijkte omgeving. Door de klimaatopwarming wordt dit extra versterkt. De oplossing ligt erin **verharding achterwege te laten** waar ze niet strikt noodzakelijk is en het aanleggen van **groene daken, groene tuinen, greppels en vijvers**. Hierdoor wordt regenwater vastgehouden. De directe omgeving warmt dan minder op. **Meer groene elementen** zoals parken, bomenlanen en wadi's, zorgen voor verkoeling in een ruimte en bufferen overtollig water. Bovendien zorgt meer beplanting ervoor dat de biodiversiteit en de kwaliteit van het leven in de publieke ruimte toenemen.

Figuur 6: Voorbeeld van groenblauwe ingerichte tuin zoals voorgesteld op Blauw Groen Vlaanderen.

Ook jij als burger kan zelf stappen ondernemen door slim om te gaan met het regenwater in je **huis en tuin**. Een dak, gevel en tuin kunnen met wat simpele aanpassingen klimaatbestendiger worden ingericht (Figuur 6). Op de website van Blauwgroen Vlaanderen (scan QR code) kan je mogelijke blauwgroene maatregelen raadplegen om je huis en tuin klimaatbestendig te maken. De website wordt regelmatig aangevuld met nieuwe voorbeelden van blauwgroene projecten in Vlaanderen.

Daarnaast is er ook een website ontwikkeld waarop burgers kunnen berekenen hoe klimaatbestendig hun perceel is: www.groenblauwpeil.be. Dit is een initiatief van de Vlaamse Overheid. Naast de score (van A tot F) staan tips om (nog) beter te doen. Zowel blauwe (gelinkt aan regenwaterbeheer) als groene aspecten (biodiversiteit, koolstofopslag, luchtkwaliteit, verkoeling) komen aan bod.

7. BESLUIT

Hoeilaart wil evolueren naar een water- en droogterobuuste (klimaatrobuuste) gemeente. Voor de discipline water zijn er drie concrete doelen:

- Zich als gemeente Hoeilaart wapenen tegen periodes van extreme neerslag en wateroverlast. Bij hevige neerslag moet gevolgschade en overbelasting van de waterlopen (naar afwaarts) maximaal vermeden worden. Dit is mogelijk door de hoeveelheid afstromend hemelwater te reduceren, te bufferen en vertraagd door te voeren.
- Bij lichte neerslag moet het water zo goed mogelijk in de bodem infiltreren. Hoeilaart wil zich weerbaarder maken tegen periodes van droogte (en mogelijke watertekorten). Maximale infiltratie zal de weerbaarheid van de bodem en de waterlopen verhogen. Verhogen van hergebruik van gecapteerd hemelwater draagt hier ook toe bij.
- Bijkomend de waterkwaliteit van de waterlopen significant verbeteren. Gezien de hoge rioleringsgraad in Hoeilaart, kan de uitstoot van vuilvracht van huishoudelijk afvalwater naar de waterlopen enkel verminderen door de overstortwerking sterk te reduceren. Dit is mogelijk door de hoeveelheid aangesloten hemel- en grondwater op het gemengde rioleringsstelsel te verminderen door (gerangschikt op basis van aflopende prioriteit)
 - Ontharding
 - Verminderen van afstromend hemelwater zowel over verharde als onverharde oppervlakten
 - Afkoppelen van drainages en grachtinlaten op de riolering
 - Aanleg van gescheiden rioleringsstelsels.

Deze drie doelstellingen zijn geldig voor het volledige grondgebied van Hoeilaart, zowel op het **openbaar als het privaat domein** én voor de **bebouwde als de open ruimte**. Om deze doelstellingen te behalen is een andere invulling van het openbaar domein noodzakelijk met een ruimtelijke **transitie van een grijze naar een blauwgroene omgeving**. Hierbij kunnen koppelkansen gecreëerd worden inzake aangepaste mobiliteit, verhogen van de biodiversiteit, aangename beleving van de bebouwde ruimte en een klimaatadaptieve omgeving.